

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 35941-12-20 מדינת ישראל נ' מורנו

בפני כב' השופט יוסי טורס , סגן הנשיאה

בעניין: מדינת ישראל המאשימה

נגד

הנאשם אהרון בנימין מורנו

פסק דין

כתב האישום

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירה של התחזות כאדם אחר, לפי סעיף 441 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין) וכן ניסיון לקבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 רישא + סעיף 25 לחוק העונשין. כתב האישום מתאר אירוע במסגרתו פעל הנאשם במרמה לצורך קבלת טופס בחינה שעתידה הייתה להתקיים במכללה בה למד אותה עת (להלן – הבחינה). במסגרת תכנית זו, פתח הנאשם חשבון דואר אלקטרוני הנושא את שמו של מתרגל הקורס וביום 17.3.19 שלח באמצעותו דואר אלקטרוני למרצה הקורס, בו הציג עצמו בכזב בשמו של המתרגל וביקש מהמרצה להעביר לו את נוסח הבחינה. לאחר שהמרצה השיב שהנוסח אינו ברשותו, פתח הנאשם חשבון דואר אלקטרוני נוסף והפעם הנושא את שם המרצה, וביום 18.3.19 שלח דואר אלקטרוני למתרגל, בו הציג עצמו בכזב כמרצה וביקש מהמתרגל להעביר לו את נוסח הבחינה. המתרגל חשד שמדובר במתחזה ובהנחיית הממונים עליו במכללה העביר לנאשם טופס דמה של הבחינה. ביום 19.3.19 נכנס הנאשם לכיתה בה נערכה הבחינה, כשברשותו הפתרון לטופס הדמה והשתתף בבחינה.

תסקירי שירות המבחן

2. שירות המבחן הגיש שני תסקירים בעניינו של הנאשם ומטעמים של צנעת הפרט לא אפרט יתר על המידה את הדברים (בהקשר זה ראו: ע"א 6356/20 פלוני נ' מדינת ישראל (21.10.2021)). בתמצית ייאמר כי הנאשם רווק כבן 29 המתגורר עם ארוסתו, עובד לפרנסתו ולומד לתואר ראשון בניהול ומדעי המחשב. הנאשם שירת בצה"ל בתפקיד קרבי. לאחר שחרורו החל ללמוד, עבד מספר שנים בתחום המחשוב והתנדב בעמותה חברתית. הנאשם נעדר עבר פלילי, קיבל אחריות מלאה למעשיו ותאר את העומס בו היה מצוי במועד הרלוונטי, שנבע בין היתר בשל פער בלימודים שנוצר כתוצאה משירות מילואים. שירות המבחן התרשם מאדם בעל יכולות גבוהות המנהל אורח חיים חיובי, שואף למצוינות אך לעיתים עלול לטעות בהפעלת שיקול הדעת על מנת לרצות את סובביו. הנאשם שולב בהליך טיפול ייעודי והדיווחים שהתקבלו בעניינו היו חיוביים. ניכר שהוא מצליח להגיע לתובנות הנוגעות לחייו וכי ההליך הטיפולי עשוי להפחית מהסיכון להישנות עבירות. לאור כך המליץ שירות המבחן להמשיך את

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 35941-12-20 מדינת ישראל נ' מורנו

ההליך הטיפולי במסגרת צו מבחן לצד צו של"צ, וכן לשקול את ביטול ההרשעה לאור פגיעה תעסוקתית אפשרית.

טיעוני הצדדים לעונש ולשאלת ההרשעה

3. עיקר המחלוקת שבין הצדדים עסקה בשאלת ההרשעה. המאשימה טענה שאין מקום לביטול ההרשעה ובעניין זה נטען שמדובר בעבירה שתוכננה היטב תוך תחכום רב ושיטתיות וכי הנאשם אינו עומד בתנאים שנקבעו בפסיקה לצורך ביטול הרשעה בעניין הפגיעה שתגרום ההרשעה. ביחס למתחם העונש ההולם נטען כי הוא נע בין מספר חודשי מאסר על תנאי ועד מספר חודשי מאסר בפועל שניתן לשאת בדרך של עבודות שירות, לצד קנס והתחייבות. ביחס לעונש שיש להטיל על הנאשם, ביקשה המאשימה למקמו בחלקו התחתון של המתחם, היינו מאסר מותנה.

4. ב"כ הנאשם הגישה אסופת מסמכים שכללה בין היתר תעודות ומכתבי הוקרה, תעודות שחרור מצה"ל, מסמכים רפואיים ועוד. נטען שמדובר בנאשם צעיר, נעדר עבר פלילי אשר שירת ביחידה קרבית, משרת במילואים ואף התנדב מספר שנים כמדריך הכנת נוער לצה"ל. נטען כי הנאשם קיבל אחריות מידית למעשיו ולימודיו הופסקו במסגרת דין משמעת. ביחס לשאלת ההרשעה טענה ההגנה שנסיונות ביצוע העבירות מאפשרות הימנעות מהרשעה וכי לאור עבודת הנאשם כיום בחברת סייבר ותכנות העתידיות, עשויה להיגרם לו פגיעה ממשית בשל ההרשעה. לגופו של עניין ביקשה ההגנה לאמץ את המלצת שירות המבחן ובהתאם להורות על ביטול ההרשעה תוך העמדת הנאשם במבחן אגב צו של"צ. לחילופין טענה ההגנה שמתחם העונש ההולם נע בין התחייבות להימנע מעבירה לבין מאסר על תנאי וביקשה להסתפק בהתחייבות להימנע מעבירה.

5. הנאשם בדברו האחרון הביע חרטה על מעשיו, ציין שהוא נתרם מהטיפול במסגרת שירות המבחן והוא מעוניין להמשיך בו. כן תיאר את הפגיעה שעלולה להיגרם לו בעטיה של הרשעה, וציין שברצונו להשתלב בתחום הסייבר בחברות ביטחוניות.

דיון והכרעה

הדרישה לביטול ההרשעה

6. משנמצא אדם אשם בביצוע עבירה פלילית הכלל הוא שיש להרשיעו. נקבע לא אחת כי "מושכלות ראשוניים הם כי דרך כלל, בית משפט אשר קבע כי נאשם ביצע את העבירה המיוחסת לו ירשיעו בדין. ככלל, משנמצא כי אדם עבר עבירה, מתחייב כי ההליך הפלילי כנגדו ימוצה בדרך של הרשעתו וענישתו ומציאות זו עומדת ביסוד הליך אכיפת חוק תקין ושוויוני." (ע"פ 2669/00 פלוני נ' מדינת ישראל (17.8.2000)). עם זאת, נקבע בפסיקה כי ניתן יהיה להימנע מהרשעת נאשם בנסיבות חריגות בהן נמצא שקיים יחס בלתי סביר בין הנזק שיגרם לו מהרשעתו בדין, לבין האינטרס החברתי שבמיצוי הדין עמו ובתועלת הציבורית שתושג מכך (ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 35941-12-20 מדינת ישראל נ' מורנו

ישראל, פ"ד נב (3) 337)). חריג זה נועד לאפשר לבית המשפט להימנע מפגיעה חמורה בנאשם, אשר, בשל נסיבות אישיות מיוחדות, אל מול מהותה של העבירה, עניינו הכולל אינו מתאים לעיקרון העונשי הכללי. יפים לעניין זה הדברים שנאמרו בע"פ 9893/06 **לאופר נ' מדינת ישראל** (31.12.2007):

"המשפט מניח, כי במורכבות החיים האנושיים על תהפוכותיהם, בהשתקפותם בהליך הפלילי, עשויים להיווצר מצבים קיצוניים אשר אינם מתאימים להחלת העקרון העונשי הרחב, המחייב הרשעה פלילית בעקבות הוכחת אשמה. במצבים חריגים מיוחדים ויוצאי דופן, כאשר עלול להיווצר פער בלתי נסבל בין עוצמת פגיעתה של ההרשעה הפלילית בנאשם האינדיבידואלי לבין תועלתה של ההרשעה לאינטרס הציבורי-חברתי הכללי, נתון בידי בית המשפט הכח להחליט כי, חרף אשמתו של הנאשם, הוא לא יורשע בדין."

וראו גם:

"דרך המלך היא כי יש להרשיע מי שנקבע כי ביצע את העבירה שבגינה הועמד לדין. יחד עם זאת, הדין מכיר במפורש גם באפשרות של אי-הרשעה חרף הקביעה שנאשם ביצע עבירה (סעיף 71א(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977). לא מדובר בכלל אלא בחריג, לפחות ביחס לבגירים (רע"פ 8487/11 **חברת נמלי ישראל נ' מדינת ישראל**, פסקה ל"ח (23.10.2012)). עניין זה בא לידי ביטוי בהלכה הפסוקה לפיה האפשרות של אי-הרשעה מותנית בשני תנאים מצטברים: ראשית, העניין רלוונטי רק כאשר סוג העבירה שביצע הנאשם מאפשר שלא להרשיעו מבלי לפגוע בשיקולי הענישה הרחבים. לשון אחר, המבט צריך להיות מופנה כלפי האינטרס הציבורי הרחב, שמתבטא גם בצורך בהרתעת הרבים, ולהשפעת אי-ההרשעה עליו. שנית, יש לבחון עד כמה עלול הנאשם להיפגע כתוצאה מעצם ההרשעה" (ע"פ 8169/20 **חיים שלום נ' מדינת ישראל** (26.8.2021); להלן – **עניין שלום**)).

7. במקרה זה ניצבת בפני הנאשם משוכה לא פשוטה כבר בשאלת מהות העבירות והאפשרות להימנע מהרשעה בגינן. מדובר במעשה מרמה מתוכנן ומתוחכם אשר פגע בטוהר הבחינות ובשוויון שבין הסטודנטים שניגשו לבחינה. לכך יש להוסיף כי הנאשם לא חדל ממעשה המרמה לאחר הניסיון הראשון אלא שב וחזר על הניסיון להשיג את הבחינה והפעם ממתרגל הקורס. מדובר בעבירות חמורות אשר לא בנקל יאפשרו לוותר על הרשעה מבלי לפגוע ביתר שיקולי הענישה (ראו בהשוואה: רע"פ 1097/18 **עופר בצלאל נ' מדינת ישראל** (18.4.2018); רע"פ 5949/17 **משה אמר נ' מדינת ישראל** (25.7.2017)). עם זאת, ומבלי להקל ראש בחומרת העבירות, סבור אני כי בנסיבות הכוללות של מקרה זה, אין לומר שהן אינן מאפשרות – אפרוירית – בחינה של הימנעות מהרשעה והמאשימה לא טענה

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 35941-12-20 מדינת ישראל נ' מורנו

כך כלל. אדגיש בעניין זה שהנזק שצפוי היה להיגרם מהעבירה היה מצומצם, בשל כך שהנאשם לא העביר לאיש את טופס הבחינה, אלא עשה בו שימוש עצמי בלבד.

8. לכך יש להוסיף כי לעיתים מסתיימים הליכים בעבירות דומות בהסדר מותנה אשר מטבע הדברים אינו גורר אחריו הרשעה. המאשימה ציינה כי הדברים נשקלו והוחלט שלא לערוך עם הנאשם הסדר מותנה. המאשימה לא נימקה את עמדתה (וההגנה לא הגישה בנושא בקשה כלשהי) אך דומה שאת הנימוק לכך ניתן למצוא בעובדה שבכתב האישום הודיעה המאשימה שקיימת אפשרות לפיה תעתור למאסר בפועל, בהתאם לסעיף 15א(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן – חוק סדר הדין הפלילי), עמדה שאינה מאפשרת לערוך הסדר מותנה עם חשוד (סעיף 67א(ד)(1) לחוק סדר הדין הפלילי). עם זאת, בסופו של יום, ובשים לב להמלצת שירות המבחן וליתר הנתונים שהציגה ההגנה, שינתה המאשימה את עתירתה העונשית ועתרה להסתפק במאסר מותנה. ניתן אפוא לומר (בזהירות המתחייבת) שאם במועד שקדם להגשת כתב האישום היו עומדים בפניה כל הנתונים הידועים כיום, אפשר ועתירתה העונשית הייתה שונה והיה מוצע לנאשם הסדר מותנה. אדגיש כי ענייננו במבחן פנימי במוסד אקדמאי ולא במבחן ארצי, לגביו נטען במסגרת הליכים אחרים שקיימת כיום מדיניות של המאשימה שלא לערוך הסדרים מותנים (ראו למשל עפ"ג 40626-01-20 **מדינת ישראל נ' בלחשן ואח'** (16.7.2020)). כן אדגיש שאין מדובר בנאשם אשר ביצע את הבחינה בשם אחר בעבור כסף. נסיבות ענייננו הן כאלו אשר המאשימה מציעה בהן כיום לחשודים לחתום על הסדרים מותנים. להמחשה אפנה לתיק 3860/20 (פרקליטות מחוז ת"א; מופיע במאגר ההסדרים המותנים באתר משרד המשפטים) בו הסתיים בהסדר מותנה עניינם של שני חשודים שחדרו שלא כדין לתיבת הדואר האלקטרוני של המרצה. השניים נטלו מתיבת הדואר בחינה והשתמשו בה ובפתרונה על מנת להתכונן למבחן ולקבל במרמה ציון גבוה. בנוסף העביר אחד החשודים את הבחינה למספר סטודנטים נוספים. ודוק: אין להבין מדברי שעצם האפשרות להציע לחשוד הסדר מותנה מצדיקה, כשלעצמה, להימנע מהרשעתו. כוונתי היא שאפשרות זו (אשר המאשימה עושה בה שימוש בפועל) מלמדת שמהות העבירה אינה מהווה מחסום בלתי עביר לצורך בחינת שאלת ההרשעה.

9. וכעת אעבור לבחינת השאלה "עד כמה עלול הנאשם להיפגע כתוצאה מעצם ההרשעה" (עניין שלום). בעניין זה טען הנאשם שתגרם לו פגיעה תעסוקתית קשה באם יורשע וזאת על רקע מהות עיסוקן של החברות בהן עבד בשנים האחרונות והתחום שבכוונתו לעבוד בו בעתיד. אקדים ואומר כי לאחר שבחנתי את טיעוני הצדדים סברתי שהוכחה בענייניו של הנאשם פגיעה בלתי מידתית שתגרם לו בעטייה של הרשעה באופן המצדיק את ביטול ההרשעה. אנמק.

10. הנאשם הוא צעיר המצוי בתחילת דרכו התעסוקתית. מעיון במסמכים שהוגשו ומהתרשמות שירות המבחן עולה שמדובר באדם חיובי שתורם מזמנו לחברה וכי ביצוע העבירות אינו משקף את אורח חייו. הוא לומד כיום לתואר במדעי המחשב ומצוי לקראת סיום לימודיו. משך שנים עבד הנאשם בחברות שונות העוסקות בתחומים ביטחוניים (ראו בעמ' 6 לס' 1), הוא מקפיד לשרת במילואים,

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 35941-12-20 מדינת ישראל נ' מורנו

התנדב בעמותה חברתית לקידום בני נוער ומקיים חיי משפחה תקינים. מאז ביצוע העבירות חלפו קרוב לשלוש שנים ומדובר בעבירה ראשונה ויחידה. הנאשם שולב בהליך טיפולי במסגרת שירות המבחן, הפרוגנוזה בעניינו חיובית ושירות המבחן העריך ששילובו בטיפול יפחית מרמת הסיכון להישנות עבירות. כידוע, שירות המבחן הוא הגוף המקצועי האמון על שיקום נאשמים ועל הערכת הסיכויים לכך. קצין המבחן משמש כזרוע הארוכה של בית המשפט לעניין זה, ועל אף שאין הכרח לאמץ את המלצתו, ברי כי להמלצת שירות המבחן משקל ממשי בבואו של בית המשפט לגזור את דינו של נאשם (ע"פ 3472/11 פלוני נ' מדינת ישראל (3.9.2012)).

11. עניינו עוסק בפגיעה תעסוקתית אפשרית ובנושא זה נקבע כי "השיקול שלא לפגוע בעתיד תעסוקתי של נאשם הינו שיקול ראוי שיש להביא בחשבון במסגרת מכלול השיקולים לעניין הימנעות מהרשעה" (עפ"י 28110-10-15 **מדינת ישראל נ' עידן דוד** (17.12.2015)). עם זאת לא כל פגיעה אפשרית מצדיקה הימנעות מהרשעה, אלא תוצאה זו תתאפשר רק בנסיבות חריגות בהן יוכח שהנזק שיגרם לנאשם מההרשעה גבוה יותר מהתועלת שתצמח ממיצוי הדין עמו עד כי מתקיים יחס בלתי סביר בין נזק זה לבין חומרת העבירה (ראו: ע"פ 2555/13 **חי נחמיאס נ' מדינת ישראל** (9.1.2014); רע"פ 3852/14 **אלכסנדר זיסמן ורשואר נ' מדינת ישראל** (18.8.2014); רע"פ 2180/14 **ספיר שמואלי נ' מדינת ישראל** (24.4.2014); רע"פ 8627/12 **יוסף הנסב נ' מדינת ישראל** (31.12.2012); ת"פ 8989-09-01 **מדינת ישראל נ' רבינוביץ** (7.10.2014); עפ"י 1576-02-18 **שלמה לזמי נ' מדינת ישראל** (31.5.2018)).

12. מעיון במסמכים שהוגשו שוכנעתי כי ההרשעה עלולה לפגוע בנאשם פגיעה ממשית שאינה עולה בקנה אחד עם מהות העבירה ויתר הנסיבות. כאמור, הנאשם עבד בשנים האחרונות במספר חברות העוסקות בתחומים ביטחוניים שונים, הוגשו תעודות הוקרה שניתנו לו (ענ/14) ולדבריו הוא מעוניין בעתיד להגיש מועמדות למשרות בתחום הסייבר בהן נדרש בין היתר הליך של סיווג בטחוני. על רקע עיסוקו של הנאשם עד כה, ניתן להניח בסבירות גבוהה שהוא יבקש להשתלב בתחום זה עם סיום לימודיו. אכן, אין וודאות ברורה שההרשעה תמנע ממנו עיסוק בתחום זה (ובוודאי שלא בתחומים אחרים בהם יוכל להגשים את יכולותיו) ואולם שוכנעתי שמתקיים במקרה זה התנאי בדבר "מידת וודאות קרובה" לפגיעה בלתי מידתית בעתידו התעסוקתי של הנאשם ומכאן שאף בשיקומו (ראו: רע"פ 7224/14 **משה פרנסקי נ' מדינת ישראל** (10.11.2014); רע"פ 3589/14 **לוזון נ' מדינת ישראל** (10.6.2014); רע"פ 2180/14 **שמואלי נ' מדינת ישראל** (26.4.2014); רע"פ 1439/13 **קשת נ' מדינת ישראל** (4.3.2013)). אוסיף ואציין כי בעניין **שלום הנ"ל** (שניתן בהרכב שלושה ביום 26.8.21) נמנע בית המשפט העליון מהרשעת שני נאשמים (אחד מהם בן למעלה מ-80 שנה) בעבירות של סיוע להפרת אמונים תוך שנקבע כי הפגיעה התעסוקתית בעניינם היא "תוצאה אפשרית אם תישאר ההרשעה על כנה". רוצה לומר, שאף פגיעה שאינה מגיעה כדי וודאות קרובה, אלא היא בבחינת אפשרות בלבד, עשויה במקרים מסוימים להצדיק הימנעות מהרשעה על רקע כלל נסיבות המקרה. כאמור, במקרה זה סבור אני שהוכחה מידת וודאות גבוהה יותר מאפשרות בלבד. אוסיף כי לאור המקרה ניזוק

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 35941-12-20 מדינת ישראל נ' מורנו

הנאשם אף בשני מישורים אחרים. הראשון הוא הפסקת לימודיו בשל הרשעתו בעבירות אלו במסגרת הליך שיפוטי פנימי. השני הוא ביטול רישיון הנשק שהחזיק. אף פגיעה זו ראוי להביא בחשבון במסגרת בחינת היחס הכולל בין מהות העבירה לבין הפגיעה שתגרם לנאשם בשל ההרשעה (ומודע אני שפגיעות אלו נגרמו בשל המעשה ולא בשל ההרשעה בהליך הפלילי).

13. לא התעלמתי מטענת המאשימה לפיה מי שעבר עבירת מרמה "לא ראוי להיות במשרה בטחונית". מדובר בטענה גורפת שאינה מביאה בחשבון את מהות המרמה והיקפה ואפנה שוב לכך שהמאשימה עצמה אינה שוללת אפשרות עריכת הסדר מותנה (שאינו גורר הרשעה) עם חשודים במקרים דומים (ושמא אף חמורים יותר). בנתונים אלו משקלה של טענה זו אינו גבוה. עם זאת אציין כי טיעון זה נושק לנושא השיקום ושינוי ההתנהגות. במקרה זה התרשם שירות המבחן שהמשך הטיפול עשוי להביא למזעור רמת המסוכנות ואף נתון זה יש להביא בחשבון לצורך בחינת טענת המאשימה והמשקל שיש להעניק לה (בעניין בחינת שיקולי שיקול כחלק מההחלטה בדבר הימנעות מהרשעה, ראו: עפ"ג 62107-07-17 **נתנאל תמר נ' מדינת ישראל** (9.11.2017); חוות דעתו של כב' הנשיא שפירא).

14. שילוב כלל הנימוקים שפורטו לעיל מביאני לכלל מסקנה לפיה נכון במקרה זה להימנע מהרשעת הנאשם ומשכך אני מחליט כדלקמן:

- א. בהתאם לסעיף 192א' לחוק סדר הדין הפלילי אני מורה על ביטול הרשעת הנאשם.
- ב. **אני מעמיד את הנאשם בפיקוח שירות המבחן למשך 12 חודשים.** הובהר לנאשם, בלשון פשוטה שעליו למלא אחר הוראות שירות המבחן וכי אם לא יעשה כן ניתן יהיה להפקיע את הצו, להרשיעו, ולהטיל עליו ענישה חלופית.
- ג. **אני מחייב את הנאשם בצו של"צ למשך 200 שעות** וזאת עפ"י התוכנית שיגיש שירות המבחן בתוך 30 יום. מובהר לנאשם שעליו לבצע את הצו לשביעות רצון שירות המבחן וכי אם לא יעשה כן, אפשר והצו יופקע, הוא יורשע ותוטל עליו ענישה חלופית.

המזכירות תשלח עותק מפסק הדין לשירות המבחן.

הודעה זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 יום.

ניתן היום, ט"ו טבת תשפ"ב, 19 דצמבר 2021, במעמד הצדדים.

יוסי טוריס, שופט, סגן הנשיאה